

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' פקודי א' אדר-ב' (ה"ה) תשע"ו

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 526

פנינים יקרים

אלה פקודי המשכן וגו' (ל"ה, כ"א) חכמינו אמרו כי המשכן נקרא גם מקדש והמקדש נקרא גם משכן, כמש"כ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (כ"ה, ח'), מקדש היה שמו על שום שקדשוהו בני ישראל בזה שנתכנסו לדברים שבקדושה. המשכן היה שמו על שום שהקב"ה השכין את שכניו. למעשה אחד תלוי בשני כפי שמדויק בלשון ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וכמ"ש (כ"ט, מ"ה) ושכנתי בתוך בני ישראל וגו'. (שם משמאל)

אלה פקודי המשכן משכן העדות (ל"ה, כ"א) פרש"י שני פעמים משכן רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנים על עוונותיהן של ישראל. עוד נאמר ברש"י משכן העדות עדות לישראל שויתר להם הקב"ה על מעשה העגל. **למאור** נראה בדברי רש"י דבר והפוכו, והאמת אינו כן, עצם הדבר שבתי המקדש נחרבו ונתקיימו הנבואות הרעות של נביאי ישראל מוכיחה שהשכינה שורה בתוכנו גם בגלותינו ובכא הזמן תבוא הגאולה יתקיימו גם הנבואות הטובות של אותם נביאים. [עוד עיין במס' מכות כ"ד מה שסיפרו חכמינו על ר"ג ראב"ע ור"ע שהגיעו להר הבית וראו שועל יוצא ממקום קדשי הקדשים]. (הדרש והעין)

אלה פקודי המשכן העדות (ל"ה, כ"א) איתא במדרש על זה שכתוב והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר (ל"ה, ז') אמר משה לפני הקב"ה עשינו את מלאכת המשכן והותרנו מה נעשה בותר? אמר לו לך ועשה בהם משכן לעדות, ומבואר בילקוט שמעוני (בהעלותך תשל"ז) שמחוץ למחנה היה אהל ומשכן מיועד לעסק התורה להדבר בו בתורה. מכאן שלא די בעבודת המקדש ועבודת התפלה אלא שיש לקבוע שעורי תורה בבתי המדרש של הקהלה.

ובצלאל בן אורי עשה את כל אשר צוה ה' את משה (ל"ה, כ"ד) מדייק הלשון עשה את "כל" אשר צוה ה' את משה אנו למדין שבצלאל לא הסתפק רק בעשיית הכלים ככל אשר צוה ה' את משה, אלא שכל מהותו היה ככל אשר צוה ה' את משה שכל העוסק במלאכת שמים צריך הוא עצמו להיות מקודש. (תפארת שלמה)

מאת אדנים למאת הככר ככר לארן (ל"ה, כ"ז) מאה אדנים היו למשכן ומאה ברכות צריך אדם מישראל לברך בכל יום. כשם שהאדנים היו יסודות המשכן כך גם הברכות הן יסודות הקדושה בכל אדם מישראל, אדם מלשון אדנות ע"י הברכה מעיד האדם שהשי"ת הוא האדון על כל הבריאה. (חודשי הרי"ם)

וירקעו את פחי הזהב וקצץ פתילים (ל"ט, ג') מגושי הזהב עשו חומים דקיקים וארגו אותם בתוך התכלת והארגמן, יש בזה רמז לאנשים המשופעים בזהב שלא יתנאו בגושי הזהב שבהם ויתבלדו מחמת עשרם אלא ישפילו עצמם ויתבטלו בין העניים ופשוטי העם להיות מחוברים זה לזה. (שפתי צדיק)

ומשחת אותם כאשר משחת את אביהם (מ', ט"ו) האדם צריך לעבוד את בוראו הן מצד הכרתו מצד מסורת אבות כמ"ש זה א-לי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו (שמות מ', ב), וכן בכתר הכהונה שנמסר מאבות לבנים, לא די בירושת אבות אלא כל דור צריך להיות ראוי להמשיך בכהונה, וזהו שנאמר ומשחת אותם כאשר משחת את אביהם בזכותם העצמי ולא רק בזכות אבות. (עמרת מרדכי)

ויקם משה את המשכן (מ', י"ח) חכמינו אמרו שבכל יום משבעת ימי המלואים היה משה מקים את המשכן ומפרקו. שבע הקמות אלו מכוונים אל שבע ההקמות והנפילות של המשכן-מקדש, ואלו הן: מדרב, גלגל, שילה, נוב, גבעון, בית ראשון, בית שני ובעזר השי"ת בהקמה השמינית קם יוקם, וזה מרומם בפסוק (משלי כד) שבע יפול צדיק וקם.

אם עולה קרבנו וגו' (א', ג') התורה פתחה בעולה כיון שבאה לכפר על הרהור הלב, והרי הרהור הלב אם כל חטאת...

(אמרות ה')

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש ז"ל א"א פרשת וישלח תשל"ב נכתב ע"י א.א.

526
2

בשלימות הקדושה, וא"כ היה בטוח וחזק, ואיך פחד? ומה הוא שולח לומר לו אחרי שפחד כל כך? שהיה אצל לבן והתעשר, ויהי לו צאן וחמור וכו' וכו', את זה הוא מספר לו בשעה שמפחד מאד?

אלא שיעקב הראה לנו בזה, שהאדם הוא תמיד בגשמיים, ומה שלא יהיה בסופו של דבר הוא נשאר בשר ומכיון שכך, אין הוא בטוח שתמיד יהיה במציאות הקדושה וישאר בשלימות בכל עת. ולכן יעקב פחד, כי כל עוד שהוא חי עם הגוף מי יודע אם ישאר בקדושה. ובזה הראה לנו כי למרות שהגיע לשלימות, בחינת תפארת, וע"י עבודתו השיג את בחינת הקדושה דלית ליה מגרמה כלום, דהיינו שביטל את כל התוהו ובוהו הגשמי שמסתיר את האור, וממילא הגיע ליתרון האור המתגלה מן החושך, והשיג את השיא של יתרון האור שמתגלה ע"י עבודה. עם כל זה "וירא יעקב". כי כל זמן שהצדיק חי פה עלי אדמות אין הוא בטוח בעצמו, (ומחמת זה אין הקב"ה מיחד שמו על הצדיקים בחייהם), וכל עוד נמשכת המלחמה של יעקב ועשיו, עד שעשיו יאבד לגמרי, ותהיה השלימות של הגאולה השלימה, שכל הניצוצות יתקנו, והשכינה כבר לא תהיה בגלות, באשר כל אחד יכיר שיש שלימות הקדושה. עד אז אפילו הצדיק אמת שהוא בבחינת שלימות תפארת, צריך לפחד. ולכן יעקב אבינו פחד, ובקש מה' אלוקי אברהם ואלוקי יצחק. דהיינו שלא סמך על עצמו ולא על שום דבר ובקש רק בזכות אבות שינצל,

הקב"ה ברא את עולמו בבחינת תוהו ובוהו, אור וחושך משמשים בערבוביה. ובתוך החושך נמצא האור, בכדי שהאדם יאחו בו וילך לאורו. אך כל עוד שהאדם חי במציאות הגשמית שלו הוא שרוי בחושך, ומאחר שאינו רואה רק חושך, הוא נבהל, ונופל ליאוש, ולא רואה שבתוך החושך יש אור, שמראה לו את הדרך ילך בה, ונותן לו את הכח ללכת. אך כאשר יכיר את היסוד שלו שהוא אין, ויאחו באור המסתתר בתוך החושך, ובכך יבטל את המציאות הגשמית, יזכה להתגלות האור מתוך החושך, ולהפוך את התוהו ובוהו הגשמי לבחינת תוהו ובוהו דקדושה.

והנה אחר ששמע יעקב מן המלאכים כי עשיו הולך לקראתו וארבע מאות איש עמו נאמר "וירא יעקב מאד ויירר לו" וכו'. וצריך להבין, הרי יעקב אבינו השיג את שיא ההישג בקדושה, שהיה בבחינת תפארת ומלכות. כמו הרבש"ע כביכול שהוא בחינת אין, כך יעקב אבינו הגיע לתכלית הביטול. ולכן השיג את המדרגה הכי גבוהה שנהפך הגוף הגשמי לרוחני לבחינת נפש, והיה בכוחו להתאבק עם המלאך של אש, ויוכל. מזה אנו רואים שיעקב השיג את תכלית ההשגה האלוקית, דהיינו שהגיע לשלימות בחינת האין, והוא בעצמו נהיה מציאות הקדושה בשלימות, בתמימות, כמו שנאמר ויעקב איש תם. ועם כל זה כשחזרו המלאכים וספרו לו שעשיו הולך לקראתו, פחד. יעקב היה כזו שלימות ואיך מתאים שהוא יפחד? הרי הוא היה

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

מן האור, ללמדנו את יסוד הבריאה. שקודם שנברא העולם היה הגילוי של השי"ת באופן של תוהו ובוהו, דהיינו שאין שום אור, רק חושך, והאור אינו ניתן להשגה רק באמונה פשוטה. ומזה אנו למדים כי כשם שהתגלות הקב"ה בעולם היתה בבחינה זו, כך האדם שרוצה למצוא את הקב"ה צריך לחפשו באותו אופן, והרבש"ע ברא את האדם במצב של תוהו ובוהו בכדי שנעבוד אותו באופן הזה. וכך הוא אומר לאדם; אם אתם רוצים למצוא אותי אין אתם יכולים רק בבחינה זו של תוהו ובוהו. כמו שהתגלות שלי בעולם היתה בבחי' תוהו ובוהו כך תעבדו עם עצמכם להגיע לבחינה זו, ובמציאות האדם שהיא מציאות הגוף אתם צריכים להגיע לתוהו ובוהו. ורק מתוך תכלית החושך שהאדם יכיר שהוא אין, ואין לו שום מציאות, יוכל להאחו באור ולהדבק בו, שזו בחינת תוהו ובוהו של הקדושה. ומכיון שהאדם מגיע לבחינה זו של תוהו ובוהו, ליסוד האין שלו הוא מתחיל לפחד. כי כשהאדם חי את יסוד התוהו ובוהו של עצמו הוא מגיע להכרה שהוא תמיד במציאות החטא, בחינת וחטאתי נגדי תמיד, וממילא הוא תמיד במציאות תוהו ובוהו. וכל הזמן הוא בפחד שלא יאבד את הכרת האין שלו, ולא יטבע בקדירות, שהאין גורם לו, "אשר קרך בדרך", ומשכיח ממנו שהוא נמצא במציאות שיש בה אור בתוך החושך. ולכן האדם נמצא תמיד בסכנה גדולה.

ולא יאבד במלחמה שהוא נלחם עם עשיו כל ימי חייו עד שיגיע לשלימות.

וזו היא תכלית הבריאה, שהאדם יחיה תמיד בפחד מלהגיע למצב של יאוש, וגם שלא יהיה בטוח בעצמו שהוא ינצח. האדם צריך תמיד לחיות ביסוד שלו שהוא חושך, ולחיות כל ימיו בשלימות הביטול. ובכל רגע ורגע, ובכל מחשבה ומחשבה שיוצאת ממנו, הוא צריך לפחד שלא יסיח דעת מכך שהוא חי בטבע, שהוא שלימות החושך. ובכזה מצב של חושך אי אפשר שלא לטבוע בו אם לא ע"י עבודה גדולה והתאמצות מרובה שלא יאבד את הדעת. ומהי הדעת שלו, הרי האדם הוא אין ומנין יש לו דעת. רק הוא נאחו במי שברא את המח ונותן את הדעת, במציאות הזו הוא נאחו, וכל הזמן עליו לעבוד עם עצמו שלא להתנתק מהמציאות הזו. אסור לו להסיח דעת, כך שבכל נשימה הוא עלול לשכוח מהמציאות שנותנת לו את הכוחות. המציאות הזו היא אין ואינה מושגת, ורק באמונה אפשר להשיגה.

ואיך יוכל האדם להגיע למדרגה כזו של פחד, יעקב אבינו שלמרות שהיה בשלימות, פחד תמיד מחמת שידע שעדיין לא התחיל? התשובה היא: כאשר האדם מגיע לשלימות של תוהו ובוהו, כמו שהיה בעת שהקב"ה ברא את העולם. שהרי בראשית הבריאה נאמר "והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום... ויאמר אלוקים יהי אור". התורה מספרת לנו שבראשית בריאת העולם היתה תוהו ובוהו ורק אח"כ התגלה האור, ובשביל מה התורה מספרת על כך ולא מתחילה מיד

כי עני ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם (מ' ל"ח) בכל המסעות והמלטולים בנדנודי גלותם יזכרו תמיד כי השי"ת לא ישמש ולא יעזבם הן בזמנים טובים המוגדרים יומם והן בזמנים קשים וחשוכים המוגדר לילה, עמנו א-ל, על כן עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום בעזה"י.

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' (א' ב') אמרו במדרש שלשה דברים נקראו בעלי ערך גדול תורה נבואה וסכלות, וצ"ב מה הערך בסכלות? אלא מחמת ההרגשה שיש לאדם שאינו שלם והוא סכל, נוצרת דחיפות להשתדל להתפלל ועי"כ מגלה אוצרות הדעת וס"ד, משל לאדם שאיבד חפץ יקר מאד, האדם השתדל מאד בחפוש ובתוך כך מצא מטמון יקר שערכו עולה פי כמה וכמה על ערך החפץ שאיבד, נמצא שסכלותו דומה לתורה ונבואה.

אדם כי יקריב מכם וגו' (ויקרא א' ב') ההקדבה צריכה להיות מתוך עצמכם, אמרו חז"ל (ברכות נה) חמשה דברים נאמרו בשור, הרואה בחלום שהוא רוכב על השור עולה לגדולה ואם השור רוכב עליו מת, רמז לשני הכוחות שבאדם האיש והשור אם הוא רוכב על יצרו יעלה לגדולה ולהיפך אם השור רוכב עליו סימן רע לו.

זכר תמים (א' ג') איתא בפסיקתא זוטריתא כשם שהקרבן אם אינו תמים אינו לרצון כך האיש אם אינו תמים אינו לרצון. הבנת הענין שהקרבן מהוה ביטוי למהות של המקריב היוצא פועל דומה למופעל ולמפעיל, ולכן כשם שהקרבן צריך להיות תמים כך המביאו צריך להתהלך בתמימות. (רש"י הירש)

אשה ריח נחוח לה' (א' י"ז) אמרו חז"ל (סוף מנחות) נאמר בעוף ריח נחוח ונאמר בבמה ריח נחוח לומר לך: אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים, דברים אלו אמורים רק בקרבנות מפני שכלפי הקב"ה הכל שוין כאחד ואין הבדל בין רב למעט משא"כ בצדקה כל המרבה הרי זה משובח אף שיכוון לבו לסגולה וכד'.

כל שאור וכל דבש לא תקמירו ממנו אשה לה' (ב' י"א) השאור מרמז על גנות הגאווה וההתנשאות. הדבש מרמז על מדת החנופה שמדבר לחבירו דברי נעם וכוונתו בעצם לגנוב לבו. המה מנוגדים לרצון ה'... (שושנת אברהם)

על כל קרבנך תקריב מלח (ב' י"ג) רש"י: שהמים התחתונים נתקנאו בעליונים הובטח להם מלח ליקרב במזבח וניסוך המים בחג. כיון שהמים התחתונים קנאו במדרגות העליונות שבמים העליונים ונחשב בהם קנאת סופרים תרבה חכמה לכן זכו להיות חלק בקרבנות ובשמחת החג להתחברותם בעליונים. (רבי ישראל מסלנט)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים
 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477
 ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת

ר' מרדכי בן משה ז"ל נודל גלב"ע כ"א אדר א' תשע"ו
 ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע